

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 171/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní o obnove konania vedenom pod sp. zn. 3 Nt 9/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. novembra 2021 domáha preskúmania postupu Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní o obnove konania vedenom pod sp. zn. 3 Nt 9/2019. V rámci svojho podania sťažovateľ namieta prietahy v postupe okresného súdu v konaní o obnove konania vedenom pod sp. zn. 3 Nt 9/2019, pričom návrh na obnovu konania založil na tom, že sa trestnej činnosti, pre ktorú bol odsúdený, dopustiť nemohol, a to pre fyzickú indispozíciu, ktorou trpí a ktorá nebola dosiaľ predmetom dokazovania v pôvodnom konaní. Z obsahu sťažovateľovho podania vyplýva, že namieta prietahy v postupe okresného súdu pod sp. zn. 3 Nt 9/2019 pri konaní o návrhu na obnovu konania v jeho právoplatne skončení trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 75/2011.
2. Ústavný súd z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 3 Nt 9/2019 a z rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 To 15/2014-506 z 15. mája 2014 a rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 75/2011-400 z 5. februára 2014 zistil nasledujúci skutkový stav veci. Okresný súd rozsudkom č. k. 1 T 75/2011-400 z 5. februára 2014 uznal sťažovateľa vinným z pokračujúceho zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) zákona

č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a pokračujúceho zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona a uložil mu úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov, pre ktorého výkon sťažovateľa zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 To 15/2014-506 z 15. mája 2014 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 1 T 75/2011-400 z 5. februára 2014 a pri nezmenenom výroku o vine sťažovateľovi uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov, pre ktorého výkon sťažovateľa zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia, a zároveň zrušil výrok o treste uloženom sťažovateľovi trestným rozkazom okresného súdu č. k. 2 T 160/2013-83 z 18. novembra 2013 a všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce.

3. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 3 Nt 9/2019 ústavný súd ďalej zistil, že sťažovateľ doručil okresnému súdu 9. augusta 2019 návrh na obnovu konania v jeho právoplatne skončenej trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 75/2011 z dôvodu, že poprel spáchanie skutkov kladených mu za vinu s tým, že sa ich dopustiť nemohol z dôvodu zdravotnej indispozície spočívajúcej v nemožnosti pohlavného styku. Okresný súd v konaní o obnove konania vedenom pod sp. zn. 3 Nt 9/2019 nariadil 11. septembra 2020 verejné zasadnutie na prejednanie návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania na 11. november 2020 a 16. septembra 2020 opatrením sťažovateľovi ustanovil obhajcu na konanie. Nariadený termín verejného zasadnutia bol 5. novembra 2020 zrušený a bol určený nový termín verejného zasadnutia na 25. november 2020. Sťažovateľ na verejnom zasadnutí senátu okresného súdu 25. novembra 2020 vzniesol námietku proti predsedovi senátu, ktorý následne uznesením č. k. 3 Nt 9/2019-64 z 25. novembra 2020 z veci podľa § 32 ods. 3 z dôvodu podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) rozhodol o svojom vylúčení. Vec bola opatrením predsedníčky okresného súdu 15. januára 2021 pridelená novej zákonnej sudkyňi. Okresný súd výzvou z 29. marca 2021 a 16. apríla 2021 vyzval sťažovateľa na preukázanie deklarovanej zdravotnej indispozície lekárskymi potvrdeniami a následne uznesením okresného súdu č. k. 3 Nt 9/2019-93 z 8. júna 2021 bol do konania pribratý znalec z odboru zdravotníctva, odvetvia sexuológie a urológie na podanie znaleckého posudku v lehote do 20. augusta 2021. Okresný súd písomnými urgenciami z 24. septembra 2021, 26. októbra 2021 a 18. januára 2022 písomne urgoval súdneho znalca na podanie znaleckého posudku a napokon uznesením č. k. 3 Nt 9/2019-126 z 10. februára 2022 mu uložil poriadkovú pokutu vo výške 300 eur. Okresnému súdu bol 9. marca 2022 doručený znalecký posudok súdneho znalca, na čo predsedníčka senátu okresného súdu nariadila termín verejného zasadnutia na prejednanie návrhu sťažovateľa na obnovu konania na 30. marec 2022.

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

8. Účel označeného základného práva v trestnom konaní pred súdom možno definovať aj ako potrebu, aby stav právnej neistoty osoby obžalovanej z trestného činu, o ktorej vine má rozhodnúť súd, bol odstránený právoplatným súdnym rozhodnutím bez zbytočných prietáhov. Pri obnove konania podľa § 393 a nasl. Trestného poriadku môže byť toto právo porušené v zásade len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania. Vo výnimočných prípadoch by sa dalo uvažovať aj o prietáhoch v konaní o povolení obnovy konania, keďže ide o integrálnu súčasť úpravy Trestného poriadku a taký návrh obvineného (odsúdeného) nemôže ostať nevybavený podľa ľubovôle súdu. Popísaná situácia však v preskúmvanej veci nenastala, ako to vyplýva z bodu 4. Aj keď prietahy znalca v trestnom konaní je v konečnom dôsledku potrebné pričítať štátu, v tomto prípade súdu (IV. ÚS 41/2021), primerane intenzívna aktivita okresného súdu na vytvorenie legálneho tlaku na podanie znaleckého posudku priniesla už výsledok spojený s určením termínu verejného zasadnutia na prerokovanie návrhu sťažovateľa. Doterajšia doba konania vzhľadom aj na okolnosti uvedené v predchádzajúcom bode a v úvode tohto bodu neprekročila hranicu, ktorá by si v popísanej situácii už vyžadovala zásah ústavného súdu. Zároveň platí, že po podaní návrhu mal sťažovateľ využiť prioritne inštitút sťažnosti na nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý je (aj keď nie univerzálnym) účinným prostriedkom nápravy, pričom právna neznalosť sťažovateľa nie je v tomto smere rozhodujúca.

9. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 9/2019 po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. V dôsledku toho ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú a z pohľadu materiálnej subsidiarity aj podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

10. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

11. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

12. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadosťiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

13. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v celom jej rozsahu nie je splnená druhá podmienka na postup ústavného súdu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a to že v právnej veci sťažovateľa nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tým je zároveň subsidiárne daný vo vzťahu k výroku I uznesenia aj dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu